

Uppföljning av Internkontrollplan 2017

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden godkänner uppföljningen av internkontrollplanen 2017

Sammanfattning

Barn- och utbildningsnämnden beslutade i december 2016 om en internkontrollplan för 2017. Nämndens internkontrollplan syftar till att följa upp att internkontrollen fungerar. En internkontrollplan innehåller ett antal, för året beslutade, kontrollområden och kontrollaktiviteter. Kontrollområden för 2017 är ”Uppföljning av hur förvaltningar och bolag säkerställer momshantering” (KF 2016), ”Kontinuitetsplanering” (KF 2016), ”Värdebaserade samtal” (KF 2016), ”Rutiner för ansökningar av bidrag från staten, statliga myndigheter och externa parter” (KF 2016), ”Skolpliktsbevakning”(BUN 2016), ”Garanterad undervisningstid”(BUN 2016), ”Rutiner för annan personal än ordinarie personal på förskolan” (BUN 2016), ”Kontroll av registerutdrag” (BUN 2016), och ”Felplacering i särskolan” (BUN 2016).

Kontrollpunkten ”Rutiner för annan personal än ordinarie personal på förskolan” (BUN 2016) har inte genomförts. Den genomförs i januari 2018 och återrapporteras till BUN i februari. Övriga kontroller har genomförts under 2017. Där avvikelser eller brister i/på rutiner visat sig har förvaltningen beslutat om åtgärder eller planerar för åtgärder. Två kontrollpunkter visar på brister och bör följas upp. Kontrollpunkten ”Garanterad undervisningstid” har brister och förs över till internkontrollplan 2019. ”Kontroll av registerutdrag” visar på allvarliga brister och bör följas upp i internkontrollplan 2019.

Uppföljning av Internkontrollplan 2017

1. Uppföljning av hur förvaltningar och bolag säkerställer momshantering

Kontrollen ska följa upp om det finns anvisningar och rutiner för att säkerställa redovisning av mervärdesskatt enligt gällande lagstiftning och praxis, samt att anvisningar och rutiner tillämpas och att eventuella avvikelser hanteras. Avvikelser från att följa lagstiftning och praxis för mervärdesskatt kan medföra kostsamma påföljder för kommunkoncernen.

Förvaltningen har utpekade funktioner med ansvar för hanteringen. Det är flera personer som jobbar med återsökningen för att minska sårbarheten. Tre personer som gör återsökningar så det finns kompetens kvar även om någon slutar. Förvaltningen håller på att arbeta fram skriftliga rutiner kring hantering av särskild momsersättning.

2. Kontinuitetsplanering

Samtliga nämnder får i uppdrag att under 2016 i samråd med Processledningsgrupp IT ta fram åtgärdsplan för korrigerande och förebyggande åtgärder inklusive egenkontroll för kontinuitetsplanering. Momentet återkontrolleras i internkontrollplan 2017 för samtliga nämnder. Kontrollområde Kontinuitetsplanering - finns handlingsplan som beskriver hur verksamheten ska bedrivas i händelse av kortare eller längre it-avbrott. Syftet med kontrollområdet är att säkerställa att rutiner finns för att verksamheten ska kunna bedrivas på acceptabel nivå under såväl kortare som längre it-avbrott. Kontrollområdet togs fram utifrån den riskanalys som visar på att allt mer av verksamheten är beroende av IT-system, vilket gör det sårbart om det inte finns alternativa handlingsplaner om system inte fungerar. Vid kortare eller längre it-avbrott kan konsekvenserna bli omfattande. Barn- och utbildningsförvaltningen har under hösten gjort en risk och sårbarhetsanalys och tagit fram en kontinuitetsplan för IT-avbrott.

3. Värdebaserade samtal

Kommunstyrelsen/Processledningsgrupp HR får i uppdrag att under 2016 ta fram åtgärdsplan för korrigerande och förebyggande åtgärder inklusive egenkontroll för värdebaserade samtal. Momentet värdebaserade samtal ska återkontrolleras i internkontrollplan 2017.

Kontrollområde utvisande om värdebaserade samtal om risker för oegentligheter och otillbörlig påverkan skett på varje enhet.

Syftet med kontrollområdet är att säkerställa att de nya riktlinjerna mot korruption, muta och jäv som kommunfullmäktige har beslutat, den 24 januari 2013, § 11, har nått ut och fått effekt. I riktlinjerna står det tydligt att Eskilstuna kommunkoncern har nolltolerans mot korruption och mutor. Syftet med att ha återkommande värdebaserade samtal om oegentligheter och otillbörlig påverkan är att stärka en kultur som visar nolltolerans. I riskanalysen påpekades att verksamheten bygger på ett förtroende hos allmänheten, vilket minskar eller förloras om korruption, mutor eller jäv sker i organisationen.

En enkät har gått ut till alla chefer gällande bisyssla och kunskaper, rutiner samt risker för korruption, mutor, jäv.

Svarsfrekvensen på hela kommunen var 78 % och för BoU 72 %.

44 % av cheferna anger att medarbetarna känner till riktlinjerna mot korruption, muta och jäv.

72 % av cheferna anger att medarbetarna har fyllt i blanketten för bisyssla.

23 % av cheferna har fört diskussion kring riktlinjerna mot korruption, mutor och jäv under 2016.

18 % av cheferna anger att det sker en årlig inventering av risker kring korruption, mutor och jäv.

20 % av cheferna anger att det finns rutiner för att lokalt förhindra och förebygga uppkomsten av korruption, mutor och jäv.

6 % anger att det finns riskområden/avvikelser rapporterade vidare i förvaltningen.

Med anledning av den något lägre svarsfrekvensen än för kommunen som helhet och även de låga siffrorna gällande kunskap, rutiner och uppföljning kommer förvaltningen att säkra att kunskapen når ut till samtliga chefer som i sin tur ansvarar för att den blir känd bland medarbetarna. Korruption, mutor och jäv samt bisyssla kommer även att lyftas fram i introduktion för alla nya medarbetare.

4. Rutiner för ansökningar av bidrag från staten, statliga myndigheter och externa parter

Internkontrollen 2017 kompletteras för förvaltningarna med att dokumenterad rutin finns för ansökning av medel från staten, statliga myndigheter och externa parter på respektive förvaltning, samt säkerställa att dualitetsprincipen efterlevs. Det är viktigt att respektive nämnd säkerställer att de får in de bidrag som verksamheterna är berättigade till. Det innebär att varje förvaltning i praktiken ansvarar för uppföljning och administration av statsbidragen. Det är viktigt att inte endast en person handlägger ärendet från början till slut, utan att man beaktar dualitetsprincipen.

Kontrollen genomförs med intervjuer av förvaltningschef och ekonomichef, Frågor som ställs är:

Finns en dokumenterad rutin som säkerställer dualitetsprincipen?

Svarar rutinen på: Hur vet ni vad som ska sökas?

Vem tar fram underlagen?

Hur säkerställer ni att ansökningar kommer in i tid?

Barn- och utbildningsförvaltningen har skriftliga rutiner som säkerställer dualitetsprincipen och ansvariga personer för omvärldsbevakning för uppdatering av vad som kan sökas.

5. Skolpliktsbevakning

Nya rutiner och ansvar gällande skolpliktsbevakningen i grundskolan har arbetats fram. Uppföljning att nya rutiner och ansvar gällande skolpliktsbevakning uppfyller skollagens krav och följs. Kontrollen sker genom samtal med ansvarig på huvudmannanivå. Kontroll att skriftliga rutiner finns och att de följs. Kontroll om skriftliga rutiner utvärderats och stickprov på genomförda kontroller enligt rutinen.

Barn- och utbildningsförvaltningen har skriftliga rutiner som man arbetar efter. Rutinerna säkerställer skollagens krav och uppdateras utifrån gällande lagrum och rättspraxis.

6. Garanterad undervisningstid

Kontrollpunkten ska säkerställa garanterad undervisningstid till elever. Kontrollen sker genom stickprov i verktyget Novaschem på en årskurs 1-9 skola samt kontroll på ett urval av skolor som täcker in från årskurs 1-3, 4-6, 7-9. Totalt kontrollerades fyra skolor. I internkontrollplanen för 2015 framkom brister i schemalaggningsplanen. De kontrollerade skolorna hade brister i timplan och på hur många veckor tiden lagts ut på. Bara en av de fem kontrollerade skolorna hade följt gällande timplan och antal skoldagar.

Ett förtydligande om gällande timplan och vilken veckofördelning som gäller har gjorts och kommer att göras inför kommande läsår. Då avvikelser finns behöver ny kontroll genomföras läsåret 2017/2018, då läsåret utökats med två dagar, för att garanterad undervisningstid lagts ut på alla skolor så att samtliga elever får en utökad undervisningstid.

Timplaner har begärts in från rektorer på fyra grundskolor med en spridning av årskurser för att sedan jämföras mot lagt schema i Novaschem. Tidsperioden för kontrollen är september 2017.

Skola 1 timplan för årskurs 1-3 visar på att eleverna får tillgodosett det antal timmar de har rätt enligt barn- och utbildningsnämndens timplan för 2017/18

På skola 2 åk 4-6 får eleverna inte tillgodosett det antal timmar de har rätt till i hem- och konsumentkunskap, enligt barn- och utbildningsnämndens timplan för 2017/18. Det går inte att utläsa om skolan schemalagt tiden för hem- och konsumentkunskap under vårtermin 2018. Eleverna får inte heller tillgodosett det antal timmar i samhällsorienterade ämnen de har rätt till. Det finns också avvikelser i tid mellan klasser i samma årskurs:

På skola 3, åk F-9 fattas det två schemalagda dagar i schemat enligt utökat antal skoldagar. Det ska finnas 180 dagar. Eleverna får inte tillgodosett det antal timmar de har rätt till i slöjd, svenska och naturorienterade ämnen inkl. teknik på lågstadiet, enligt barn- och utbildningsnämndens timplan för 2017/18. I årskurs 2 så skiljer det mer än en timme i veckan mellan klasserna i ämnet svenska. I åk 4-6 får eleverna inte tillgodosett det antal timmar de har rätt till i musik. I åk 7-9 får eleverna inte tillgodosett det antal timmar de har rätt till i bild och elevens val, Skola 4 har beräknat timplan utifrån 35,8 tim/veckan, vilket är felaktigt, beräkningen ska göras på 35,6 tim/veckan. Eleverna får inte tillgodosett det antal timmar de har rätt till i bild, hem- och konsumentkunskap, idrott, musik, slöjd, svenska, samhällsorienterade ämnen, naturorienterade ämnen, språkval och elevens val, enligt barn- och utbildningsnämndens timplan för 2017/18.

Sammanfattningsvis kan konstateras att det finns brister i schemalaggningsplanen:

- Rektor följer inte strikt den timplan som barn- och utbildningsnämnden antagit.
- Det förefaller vara så att rektor, men det yttersta ansvaret för timplan och utlagt schema, på merparten av de kontrollerade skolorna, inte kontrollerar att dessa är korrekta. Exempelvis finns tidsskillnader mellan klasser i samma årskurs.
- Samtliga skolor om undersökts saknar förklarande texter vid ändringar i timplan.

- En skola lägger lektioner mot varandra utan rast mellan, vilket borde leda till att eleven missar sin garanterade undervisningstid.
- Om en elev byter skola/kommun och en kommun/skola själva kan bestämma i vilken årskurs språkval ska starta, så kan det leda till problem där eleven kanske inte kan fortsätta sin undervisning.
- Ett tillägg genomfördes under kontrollen och det var att kontrollera om elever med modersmålsundervisning får tillgodogöra sig missad undervisning enligt skolans timplan. Det framgår inte om eller när eleverna får tillgodogöra sig missad undervisning. Här behöver rektor tydliggöra i text när eleverna får tillbaka sin förlorade tid.

Utifrån de brister som synliggjorts så kan det finnas anledning att tydliggöra rektors ansvar, se över befintliga rutiner samt se över och planera in utbildningsinsatser för medarbetare som arbetar med schemaläggning och timplaner. Nya medarbetare har tillkommit och medarbetare som jobbat en längre tid kan vara i behov av kunskap och kompetensutveckling för att kunna genomföra sitt arbete på ett tillfredsställande sätt.

Det är ett viktigt uppdrag att ta fram korrekta timplaner och lägga ut scheman efter dessa, vilket om det blir fel kan få stora negativa konsekvenser för eleverna. Eleverna har rätt till sin garanterade undervisningstid och det är barn- och utbildningsnämndens ansvar att så sker.

Kontrollen visar på så stora brister att en ny kontroll bör genomföras 2019, efter att idrott/rörelse lagts ut hösten 2018. En ny timplan kommer också under 2018.

7. Rutiner för annan personal än ordinarie personal på förskolan

Alla förskolor och skolor är enligt lag, diskrimineringslagen och skollagen, skyldiga att upprätta en likabehandlingsplan och en plan mot kränkande behandling. Vidare ansvarar huvudmannen enligt skollagen för att erbjuda barnen/eleverna i förskolan och skolan en trygg miljö. Varje förskola/skola ska ha en arbetsordning för hur man säkerställer en trygg miljö för barnen. Barn- och utbildningsförvaltningen har, som ett komplement till likabehandlingsplanen och planen mot kränkande behandling, tagit fram en arbetsordning för hur arbetet ska organiseras när det finns annan personal i förskolan/skolan än den ordinarie. Denna arbetsordning togs fram 2014 och kan med fördel förankras i likabehandlingsplanen och planen mot kränkande behandling för att säkerställa att den följs.

Med annan personal än ordinarie personal menas praktikanter och trainees.

Med ordinarie personal menas också vikarier bokade via personalpoolen.

Kontroll ska ske om arbetsordningen är känd på förskolorna. Kontrollen sker genom intervju med fem förskolechefer.

Kontrollen är inte genomförd. Genomförs i januari och återrapporteras till nämnd i februari.

8. Kontroll av registerutdrag

Nya rutiner införs för rekrytering från januari 2013. Kontrollpunkten fanns med i internkontroll 2013. Vid den kontrollen visade det sig att det finns en osäkerhet

om vilka som ska lämna registerutdrag och vid vilka anställningar. Gällande rutiner behövde tydliggöras och en ny kontroll genomföras.

Efter kontrollen 2013 har en ny personalrapport för alla som arbetar i barnverksamhet tagits fram där registerutdragets giltighet registreras.

Trots nya rutiner fanns 2 av 10 personalrapporter utan registrerade utdrag ur belastningsregistret.

Avvikelsen bedöms som allvarlig. HR-chef säkerställde rutiner som garanterar att anställning inte görs innan utdrag ur belastningsregistret visats.

En ändring i lagstiftningen gör att verksamheten idag inte kan kopiera uppvisat utdrag ur belastningsregistret. Personalrapporten ändrades så att belastningsregistrets gällande datum ska skrivas in i rapporten. Det är viktigt att tydliggöra vem som följer upp att nyanställda lämnar utdrag ur belastningsregistret och att det noteras i gällande personalrapport.

Kontrollmomentet har varit att kontrollera att registerutdrag ur belastningsregistret uppvisas vid anställning. Ett stickprov att tagits på fem anställningsavtal för tillsvidareanställda och fem anställningsavtal för visstidsanställda. Registerutdraget är giltigt 1 år efter utfärdande och av de visstidsanställda stickproven var samtliga registerutdrag giltiga. Ett registerutdrag uppvisades dock 4 dagar efter påskrift av anställningsavtalet. Registerutdrag för tillsvidareanställda som ingår i kontrollen så var tre anställningar byte internt och då var rutan för tillsvidareanställd i föregående avtal ikryssad. Ett av övriga registerutdrag var gammalt och ett var giltigt.

Med anledning av att två av fem registerutdrag hade en felaktig hantering för medarbetare kommer förvaltningen att säkra att samtliga chefer får uppdaterad kunskap om registerutdrag. Registerutdrag kommer även fortsättningsvis att vara en del av introduktionen för nya chefer. De brister som finns bedöms som allvarliga och ny kontroll föreslås 2019 för att säkerställa att planerade åtgärder gett önskad effekt.

9. Felplacering i särskolan

Skolinspektionen genomförde 2011 i samråd med socialstyrelsen en tillsyn av kvaliteten av handläggning och utredning inför mottagande i särskolan. För att komma tillrätta med de brister som fanns i det föreläggande Eskilstuna kommun fick arbetades en ny rutin fram för att säkerställa att utredningar och mottagande i särskolan uppfyller skollagens krav. Beslut i frågor om mottagande i särskolan får långa och långtgående konsekvenser för det enskilda barnet.

Rätts säkerhetsperspektivet är därför centralt och det är därför av största vikt att ett sådant beslut grundas på ett tillräckligt beslutsunderlag med en fullgod utredning. Utredningen ska kunna ligga till grund för bedömningen om barnet har möjlighet att nå grundskolans kunskapsmål med det stöd barnet har rätt till, om barnet har en utvecklingsstörning och om en eventuell oförmåga beror på utvecklingsstörning.

Kontrollen avser att kontrollera att rutinen följs. Kontrollen sker genom intervju av ansvarig samordnare, en rektor för särskolan samt en person i bedömningsteamet.

I samband med skolinspektionens regelbundna tillsyn granskades även särskolan och kom med kritik:

”Hemkommunen ska se till att mottagandet i grundsärskolan föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning, samt att samråd sker med elevens vårdnadshavare.

Hemkommunen ska se till att mottagandet föregås av att vårdnadshavare lämnat sitt medgivande till att eleven tas emot i grundsärskolan, om det inte finns synnerliga skäl med hänsyn till barnets bästa att ta emot eleven utan vårdnadshavares medgivande.”

Av 125 elever mottagna i särskolan fanns brister i någon bedömning i 20 fall, de flesta(13 st) gällde elever mottagna före 2011. Placeringsansvarig tar upp frågan med placeringsteamet för att säkerställa att ingen placering görs innan fullständig utredning är klar.

BARN- OCH UTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN

Ingrid Sköldmo
Förvaltningschef

Thomas Åkerblom
Kvalitetschef

Beslutet skickas till: